מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את הרקע ההיסטורי והמשמעות של חג הסיגד
- לתרגל אוצר מילים ומנהגים הקשורים לחג
- להבין את תהליך העלייה ואת הדילמות שבו
- לחבר בין החג לזהות אישית וקהילתית

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – פרק 1 • רקע היסטורי: הכמיהה לירושלים ועזרא ונחמיה – הכרות עם המושגים

1. ב – השתחוויה וסגידה
2. ב – חידוש הברית וקריאת התורה לפני העם

חלק ב׳ – פרק 1 • רקע היסטורי: הכמיהה לירושלים ועזרא ונחמיה – נכון או לא נכון ומשלימים

1. נכון – החג הוא מורשת יהודי אתיופיה וקשור לגעגוע לירושלים.
2. נכון – ההתכנסות על ההר והתפילה לכיוון ירושלים הם מרכיב מרכזי בחג.

חלק ג׳ – פרק 1 • רקע היסטורי: הכמיהה לירושלים ועזרא ונחמיה – השלמת משפטים

1. חשוון
2. געגוע

חלק ד׳ – פרק 1 • רקע היסטורי: הכמיהה לירושלים ועזרא ונחמיה – התאמה

1. 1 – ד (קרא בתורה לפני כל העם)
2. 2 – א (הנהיג את בניית חומות ירושלים)
3. 3 – ב (מקום ההתכנסות והתפילה המשותפת)
4. 4 – ג (געגוע עמוק לירושלים)

חלק ה׳ – פרק 2 • מנהגי החג וארבעת שלבי הסיגד – היכרות עם מנהגי החג

1. ב – חמישים יום
2. א – הקסים
3. א – חמישה חומשי תורה בגעז
4. א – לחם דאבו
5. א – געגוע לירושלים וחידוש הברית

חלק ו׳ – פרק 2 • מנהגי החג וארבעת שלבי הסיגד – חשיבה והשוואה

1. כדי להתפלל, להתוודות ולהתקרב לה׳ לפני שממשיכים לחגוג
2. לדוגמה: קסים – מנהיגים דתיים; אוריתא – כתבי הקודש בגעז
3. דומה: צום ותפילה וחשבון נפש. שונה: בסיגד יש עלייה להר, קריאה באוריתא וסעודה חגיגית בסיום, ויום הכיפורים נחגג בבית הכנסת
4. תשובה חופשית הכוללת ביטוי אישי של געגוע או תקווה, בהתאם לרוח החג

חלק ז׳ – פרק 3 • אוצר מילים וסמלי המורשת – התאמת מילים

1. 1 – ג (השתחוויה - משמעות המילה בשפת הגעז)
2. 2 – ה (מנהיג רוחני בקהילה היהודית האתיופית)
3. 3 – א (לחם חגיגי שאוכלים יחד ביום החג)
4. 4 – ב (חידוש ההתקשרות עם התורה ועם ירושלים)
5. 5 – ד (שמה של התורה בשפת הגעז)

חלק ח׳ – פרק 3 • אוצר מילים וסמלי המורשת – נכון או לא נכון

1. נכון – אכן, החג נחגג כחמישים יום לאחר יום הכיפורים
2. לא נכון – דאבו הוא לחם חגיגי שאוכלים בטקס, לא ריקוד
3. נכון – הקס מוביל את הטקסים ואת קריאת האורית
4. נכון – העלייה להר היא מרכז הטקס וממנה שואב החג את שמו
5. נכון – שתי המילים חולקות שורש ומשמעות דומה
6. לא נכון – הברית בחג מתייחסת לחידוש הקשר עם התורה ועם ירושלים

חלק ט' – פרק 3 • אוצר מילים וסמלי המורשת – כתיבה והבנה

1. אפשר לציין שיתוף, אחדות הקהילה, סעודה משותפת אחרי הצום
2. הקס מוביל את הטקס, קורא מהאורית ומייצג את המסורת הרוחנית
3. החג מבטא חידוש ההתקשרות עם התורה ועם ירושלים, כמו ברית מתחדשת
4. תשובה חופשית לפי בחירת הסמל, עם הסבר קצר ומדויק על משמעותו

חלק י' – פרק 4 • מסע העליות: סיבות, קשיים ובחירות – הכרת הפעילויות

1. ב – לבחור מה לקחת ומה להשאיר במסע
2. א – מיון סיבות למסע (דוחף ומושך)
3. ב – דוחפות לעזוב את המקום הישן

חלק י"א – פרק 4 • מסע העליות: סיבות, קשיים ובחירות

1. נכון – כל יום בשבוע העליות מסומן בתחנה ובחותמת משלו
2. לא נכון – המשקל מוגבל ל-10 ק"ג, ולכן צריך לבחור מה הכי חשוב

חלק י"ב – פרק 4 • מסע העליות: סיבות, קשיים ובחירות – יישום: דוחף ומושך

1. דוחף
2. מושך

חלק י"ג – פרק 4 • מסע העליות: סיבות, קשיים ובחירות – התאמה

1 – ג (גורם דוחף)
2 – ד (גורם מושך)
3 – ב (גורם דוחף)
4 – א (גורם מושך)

חלק י"ד – פרק 5 • השוואת מנהגים וזהות קהילתית – היכרות עם המנהגים

1. נכון – כמו שחג השבועות חל חמישים יום אחרי פסח, כך הסיגד חל חמישים יום אחרי יום הכיפורים
2. נכון – גם בסיגד יש צום ותפילה לפני עליית ההר ולאחריה
3. נכון – זהו המשמעות המרכזית של החג
4. לא נכון – בסיגד הקהילה עולה דווקא אל ראש ההר כסמל להתקרבות ולחידוש הברית

חלק ט"ו – פרק 5 • השוואת מנהגים וזהות קהילתית – השוואה בין החגים

1. הר
2. צום
3. תורה
4. חידוש הקשר
5. יהודי אתיופיה

חלק ט"ז – פרק 5 • השוואת מנהגים וזהות קהילתית – כור היתוך או פסיפס

1. שני הטקסים מבטאים התקרבות אל האלוקים וחידוש ברית, דרך עלייה פיזית לקראת חוויה רוחנית
2. תשובה פתוחה הנתמכת בנימוק הקשור לזהות קהילתית ולשייכות
3. כור היתוך - מיזוג כל התרבויות לזהות אחידה; פסיפס - כל קהילה שומרת על ייחודה בתוך תמונה משותפת
4. תשובה פתוחה, כל מנהג אותנטי ומדויק מתקבל

חלק י"ז – פרק 6 • חדר בריחה וסיכום: המסע אל הברית – תחנה ראשונה: היכרות עם החג

1. ג – חמישים יום
2. ב – יהודי אתיופיה
3. ב – אל ההר
4. ב – קסים

חלק י"ח – פרק 6 • חדר בריחה וסיכום: המסע אל הברית – תחנה שנייה ושלישית: מבנה החג ומשמעותו

1. ירושלים
2. סעודה
3. דאבו
4. ברית

חלק י"ט – פרק 6 • חדר בריחה וסיכום: המסע אל הברית – תחנה רביעית: חיבור בין הפרקים

1. נכון – הצום והתפילה קודמים לירידה ולסעודה המשותפת
2. נכון – החג מבוסס על רעיון חידוש הברית כמו בסיפור עזרא ונחמיה
3. לא נכון – לאחר הטקס יורדים לסעודה חגיגית ושוברים את הצום

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה מזכירה כמיהה לירושלים וחידוש ברית
- מילים כמו דאבו, קס, סיגד, ברית נחשבות תשובה נכונה
- דוחף – קושי שגרם לעזוב, מושך – סיבה להגיע למקום חדש

טיפים להפעלה:

- אפשר לפרוס את החוברת על פני שבוע שלם, פרק ליום
- בכיתות עם עולים כדאי להציע גרסה עם ניקוד לפרקים הראשונים
- דיון בנושא כור היתוך מול פסיפס מתאים לעבודה בקבוצות קטנות
- חדר הבריחה מתאים כסיכום בסוף החוברת, בקבוצות של שלושה עד ארבעה

חוברת תרגול – חג הסיגד ומסע העליות

חג הסיגד – פעילויות מיוחדות וקישוט קיר

חט״ב · עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – רקע היסטורי: הכמיהה לירושלים ועזרא ונחמיה
2. פרק 2 – מנהגי החג וארבעת שלבי הסיגד
3. פרק 3 – אוצר מילים וסמלי המורשת
4. פרק 4 – מסע העליות: סיבות, קשיים ובחירות
5. פרק 5 – השוואת מנהגים וזהות קהילתית
6. פרק 6 – חדר בריחה וסיכום: המסע אל הברית

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – חג הסיגד ומסע העליות

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזו לומדים על חג הסיגד. עובדים לאט, פרק אחרי פרק.

📖 מילון קטן:

סיגד	חג שמציין את הכמיהה לירושלים ולברית
דאבו	לחם מסורתי שאוכלים בחג
קס	מנהיג דתי בקהילה
עזרא ונחמיה	דמויות מקראיות הקשורות לחידוש הברית
עלייה	הגעה להתיישב בארץ ישראל
דוחף/מושך	גורמים שגורמים לעזיבה או להגעה למקום חדש
כור היתוך	רעיון של מיזוג תרבויות לתרבות אחת
פסיפס	רעיון של שמירה על ייחוד כל תרבות בתוך כלל משותף
ברית	הסכם או התחייבות, כמו בין עם לאלוהיו
דרכון	מסמך המייצג כאן את שלבי מסע העלייה

1 חלק א' – פרק 1 • רקע היסטורי: הכמיהה לירושלים ועזרא ונחמיה – הכרות עם המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הפירוש של המילה סיגד?

א) תפילת בוקר ב) השתחוויה וסגידה ג) מסע ארוך ד) ברית חדשה

2. מה עשו עזרא ונחמיה?

א) בניית בית המקדש הראשון ב) חידוש הברית וקריאת התורה לפני העם

ג) מלחמה באימפריה הפרסית ד) כתיבת ספר תהלים

2 חלק ב' – פרק 1 • רקע היסטורי: הכמיהה לירושלים ועזרא ונחמיה – נכון או לא נכון ומשלימים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	חג הסיגד נחוג על ידי יהודי אתיופיה.	☐	☐
2	ביום הסיגד מתכנסים על הר ופונים בתפילה לכיוון ירושלים.	☐	☐

3 חלק ג' – פרק 1 • רקע היסטורי: הכמיהה לירושלים ועזרא ונחמיה – השלמת

משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. חג הסיגד חל 50 יום לאחר יום הכיפורים, בכ"ט ב _____ .

2. בחג הסיגד מבטאים יהודי אתיופיה את ה _____ העמוק שלהם לירושלים.

4 חלק ד' – פרק 1 • רקע היסטורי: הכמיהה לירושלים ועזרא ונחמיה – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. עזרא	___	**א.** הנהיג את בניית חומות ירושלים
2. נחמיה	___	**ב.** מקום ההתכנסות והתפילה המשותפת
3. ההר ביום הסיגד	___	**ג.** געגוע עמוק לירושלים
4. כיסופים	___	**ד.** קרא בתורה לפני כל העם

5 חלק ה' – פרק 2 • מנהגי החג וארבעת שלבי הסיגד – היכרות עם מנהגי החג

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. חג הסיגד חל כמה ימים אחרי יום הכיפורים?

א) עשרים יום ב) חמישים יום ג) מאה יום ד) שבעה ימים

2. מי מנהיג את הטקס בראש ההר?

א) הקסים ב) ראש הממשלה ג) המורים בכיתה ד) חיילי צה"ל

3. מהי האוריתא?

א) חמישה חומשי תורה בגעז ב) שיר ילדים חגיגי ג) מכתב כיסופים לירושלים ד) משחק לוח של החג

4. איך קוראים ללחם החגיגי של הסיגד?

א) לחם דאבו ב) לחם פיתה ג) חלה מתוקה ד) לחם אחיד

5. מה מבטא מכתב הכיסופים?

א) געגוע לירושלים וחידוש הברית ב) בקשת חופשה מבית הספר ג) תיאור מתכון לדאבו

ד) רשימת קניות למסיבה

6 חלק ו' – פרק 2 • מנהגי החג וארבעת שלבי הסיגד – חשיבה והשוואה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במשפט אחד למה עולים אל ראש ההר בצום.

2. כתבו שתי מילים מהחג שמופיעות בתפזורת או במשחק הזיכרון באתר, ופרשו כל אחת מהן.

3. השוו בקצרה בין חג הסיגד ליום הכיפורים: מה דומה ומה שונה באופן החגיגה?

4. דמיינו שאתם כותבים מכתב כיסופים לירושלים. כתבו שתי שורות קצרות שמביעות געגוע.

7 חלק ז׳ – פרק 3 • אוצר מילים וסמלי המורשת – התאמת מילים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. סיגד	___	**א.** לחם חגיגי שאוכלים יחד ביום החג
2. קס	___	**ב.** חידוש ההתקשרות עם התורה ועם ירושלים
3. דאבו	___	**ג.** השתחוויה - משמעות המילה בשפת הגעז
4. ברית	___	**ד.** שמה של התורה בשפת הגעז
5. אורית	___	**ה.** מנהיג רוחני בקהילה היהודית האתיופית

8 חלק ח׳ – פרק 3 • אוצר מילים וסמלי המורשת – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	חג הסיגד חל חמישים יום אחרי יום הכיפורים	☐	☐
2	דאבו הוא שמו של ריקוד מסורתי בחג הסיגד	☐	☐
3	הקס ממלא תפקיד דומה למנהיג דתי בקהילה	☐	☐
4	בחג הסיגד נהוג לעלות אל ראש הר ולקרוא מן התורה	☐	☐
5	המילה סיגד קשורה במשמעותה למילה העברית סגידה-השתחוויה	☐	☐
6	ברית בחג הסיגד מתייחסת רק להסכם בין משפחות	☐	☐

9 חלק ט׳ – פרק 3 • אוצר מילים וסמלי המורשת – כתיבה והבנה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במשפט אחד מדוע לדעתכם אוכלים דאבו יחד בחג הסיגד

2. מהו תפקידו של הקס בקהילה, ומדוע הוא חשוב בטקס העלייה להר?

3. כתבו מהי לדעתכם הזיקה בין המילה ברית לבין חג הסיגד

4. בחרו סמל אחד מאלבום הסמלים (למשל ההר, האורית או הדאבו) והסבירו מה הוא מייצג

10 חלק י׳ – פרק 4 • מסע העליות: סיבות, קשיים ובחירות – הכרת הפעילויות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה עושים בפעילות המזוודה?

א) לארוז מזוודה אמיתית בכיתה ב) לבחור מה לקחת ומה להשאיר במסע ג) לצייר ציור של מזוודה

ד) לשקול חפצים שונים

2. מה המטרה של הפעילות הזו?

א) מיון סיבות למסע (דוחף ומושך) ב) בניית פסיפס כיתתי ג) סידור ציר זמן של הסיגד

ד) משחק מילים והתאמה

3. מה זה גורם דוחף?

א) מושכות לארץ החדשה ב) דוחפות לעזוב את המקום הישן ג) קשורות לדרכון השבוע

ד) קשורות לפסיפס הכיתתי

11 חלק י״א – פרק 4 • מסע העליות: סיבות, קשיים ובחירות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בדרכון השבוע יש חמש תחנות וחמש חותמות	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	במזוודה של 10 ק"ג אפשר לקחת כל מה שרוצים בלי הגבלה	☐	☐

12 חלק י"ב – פרק 4 • מסע העליות: סיבות, קשיים ובחירות – יישום: דוחף ומושך

השלימו את המילה החסרה.

1. גורמים כמו קושי כלכלי או רדיפה במקום המוצא נקראים גורמי _____

2. גורמים כמו געגוע לירושלים או איחוד משפחות הנקראים לעבר ארץ ישראל נקראים גורמי

_____

13 חלק י"ג – פרק 4 • מסע העליות: סיבות, קשיים ובחירות – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. קושי כלכלי במקום המוצא	___	**א.** גורם מושך
2. געגוע לירושלים וכמיהה דתית	___	**ב.** גורם דוחף
3. רדיפה וסכנה אישית	___	**ג.** גורם דוחף
4. איחוד עם בני משפחה בארץ	___	**ד.** גורם מושך

14 חלק י"ד – פרק 5 • השוואת מנהגים וזהות קהילתית – היכרות עם המנהגים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	חג הסיגד חל כחמישים יום אחרי יום הכיפורים	☐	☐
2	ביום הכיפורים נהוג לצום ולהתפלל על סליחה וחידוש, כמו בסיגד	☐	☐
3	חג השבועות מציין את מתן התורה בהר סיני	☐	☐
4	בחג הסיגד הקהילה יורדת מההר בתחילת הטקס ולא עולה אליו כלל	☐	☐

15 חלק ט"ו – פרק 5 • השוואת מנהגים וזהות קהילתית – השוואה בין החגים

השלימו את המילה החסרה.

1. בסיגד הקהילה עולה אל ראש ה_____ כדי לחדש את הברית

2. ביום הכיפורים, כמו בסיגד, יש _____ ותפילה על סליחה וחידוש

3. בשבועות מציינים את מתן ה_____ בהר סיני

4. שלושת החגים - סיגד, יום כיפור ושבועות - משותפים ברעיון של _____ עם המסורת והעבר

5. בניגוד לשבועות וליום כיפור שמוזכרים במקורות קדומים, חג הסיגד התפתח כמנהג ייחודי של

_____

16 חלק ט"ז – פרק 5 • השוואת מנהגים וזהות קהילתית – כור היתוך או פסיפס

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם מה משותף בין עליית ההר בסיגד לבין עליית משה להר סיני

2. לדעתכם, האם כדאי שכל בית ספר בישראל יציין את חג הסיגד כחג משותף לכלל התלמידים? נמקו

3. הסבירו בקצרה את ההבדל בין הרעיון של כור היתוך לבין הרעיון של פסיפס בחברה הישראלית

4. תנו דוגמה אחת למנהג של עדה בישראל שאתם מכירים ותארו אותו בקצרה

17 חלק י"ז – פרק 6 • חדר בריחה וסיכום: המסע אל הברית – תחנה ראשונה: היכרות עם החג

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה זמן אחרי יום הכיפורים חוגגים סיגד?

א) שבעה ימים ב) שלושים יום ג) חמישים יום ד) מאה ימים

2. חג הסיגד הוא חג של איזו קהילה?

א) יהודי תימן ב) יהודי אתיופיה ג) יהודי מרוקו ד) יהודי פרס

3. אל איזה מקום עולה הקהילה ביום החג?

א) אל הים ב) אל ההר ג) אל המדבר ד) אל הנהר

4. מי מוביל את הטקס הדתי בראש ההר?

א) רבנים ב) קסים ג) שופטים ד) נביאים

18 חלק י"ח – פרק 6 • חדר בריחה וסיכום: המסע אל הברית – תחנה שנייה ושלישית:

מבנה החג ומשמעותו

השלימו את המילה החסרה.

1. חג הסיגד מבטא געגוע וכיסופים אל _____

2. אחרי הטקס בראש ההר, הקהילה יורדת ל _____ ושוברת את הצום

3. הלחם המסורתי שאוכלים בסעודת החג נקרא _____

4. הטקס בראש ההר מבטא חידוש ה _____ עם האלוקים

19 חלק י"ט – פרק 6 • חדר בריחה וסיכום: המסע אל הברית – תחנה רביעית: חיבור בין הפרקים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בראש ההר הקהילה צמה ומתפללת לפני הסעודה	☐	☐
2	חג הסיגד קשור לסיפורם של עזרא ונחמיה על חידוש הברית	☐	☐
3	אחרי הטקס בהר הקהילה ממשיכה לצום עוד יום שלם	☐	☐

כרטיס יציאה

האם אני יודע/ת להסביר במשפט אחד למה חוגגים את הסיגד?

האם אני מכיר/ה לפחות שלוש מילים הקשורות לחג?

האם אני מבין/ה הבדל בין דוחף למושך במסע עלייה?

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀